

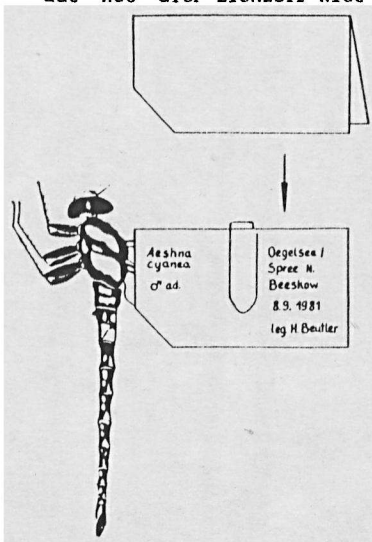
HET VERZAMELEN VAN LIBELLEN

Het verzamelen van biologisch materiaal is een niet geheel onomstreden gebruik, waar de meesten van U waarschijnlijk weinig mee te maken krijgen. Toch kan het nodig blijken om een gevangen specimen mee te nemen en te doden om de determinatie te (laten) verifiëren of om bewijsmateriaal te kunnen overleggen, twee doeleinden die met behulp van foto's vaak slechts met grote moeite bereikt kunnen worden.

Als er verzameld wordt is het van het grootste belang dat er zorgvuldig en doelmatig met het materiaal omgesprongen wordt opdat zo weinig mogelijk exemplaren gedood hoeven te worden en de verzamelde dieren zo lang mogelijk herkenbaar blijven. Hierbij doen zich enkele problemen voor, te weten het heel houden van (levende) exemplaren tijdens transport en het conserveren van de kleuren en tekening van het dier, met name bij Zygoptera en Aeshnidae.

Voor het vervoer van Anisoptera en Calopterygidae is een elegante methode beschreven door H. Beutler in Entomologische Nachrichten und Berichte, 28, 1984/3, pag. 136. Bij deze methode worden de vleugels van de gevangen dieren middels een dubbelgevouwen kartonnetje en een paperclip zodanig gefixeerd dat het dier zichzelf niet of nauwelijks meer kan beschadigen (zie figuur). Het dier kan vervolgens normaal in een papillot (of anderszins) vervoerd worden.

Om bij gedode exemplaren de kleuren te behouden zijn heel wat meer kunstgrepen nodig. Een tamelijk eenvoudige methode, beschreven door David Keen in A.E.S. Leaflet No. 12, rev. ed. 1977, volgt deze procedure: Het dier wordt levend mee naar huis genomen en bewaard tot het de darm geheel heeft geleegd (met name bij Zygoptera). Vervolgens wordt het dier gedood in

een voldoende ruime stikpot, bijvoorbeeld met azijnether (ethylacetaat). Bij Anisoptera dient nu de inhoud van het achterlichaam verwijderd te worden, nadat dit met een scherp mes of scherpe schaar aan de buikzijde is geopend. Hierna wordt het dier met de buikzijde naar boven op een stukje kurk geprikt en wordt het geheel, met het dier naar beneden, in de spiritus (of absolute alcohol) gehangen. Na twee dagen kan het dier dan (snel) gedroogd worden. Hierbij blijven de kleuren goed bewaard.

Verder zijn enkele methoden beschreven om dieren in vacuüm te drogen. Een hiervan is de "vriesdroog-methode" van dr. D.A.L. Davies. Deze methode is, voor wie er in geïnteresseerd is, te vinden in: The Entomologist, vol. 87, 1954, p. 34.

Gedode dieren die men niet zelf wenst te behouden of die men als bewijsmateriaal gevangen heeft kunnen het best worden opgenomen in bestaande collecties. Zij kunnen bijvoorbeeld worden opgestuurd naar het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Raamsteeg 2, 2311 PL Leiden.

Ik hoop hiermee diegenen die slechts af en toe een dier moeten verzamelen wat ideeën aan de hand gedaan te hebben.

Henk Verhaar

Nachtegaalstraat 92bisA

3581 AP Utrecht